

Souhrnná teritoriální informace:

Kambodža

Zastupitelský úřad 24. 5. 2024 12:03

Kambodžské království je konstituční monarchií, v jejímž čele stojí král. Výkonnou moc uplatňuje vláda, opírající se o dvoukomorový parlament. Kambodža je jednou z nejhudších zemí asijského kontinentu a patří mezi nejméně rozvinuté státy Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN), což je do značné míry dědictvím politického a ekonomického vývoje v 70. a 80. letech minulého století. Kambodža je stále významným příjemcem zahraniční rozvojové pomoci. V posledních letech se výrazně modernizuje a prochází významnou ekonomickou i sociální transformací s cílem, aby se do roku 2030 zařadila mezi země s vyššími středními příjmy a do roku 2050 s vysokými příjmy.

V Kambodži žije cca 17 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele (PPP) již přesáhl 6 tis. USD. Běžný účet se pohybuje dlouhodobě v mírném deficitu. Po pandemii koronaviru se kambodžské hospodářství rychle zotavilo, a to i v nejvíce postiženém sektoru služeb (turismus a pohostinství). V letech 2022 i 2023 došlo k návratu k dynamickému tempu růstu přesahujícímu výši 5 %. Zásadní roli v zemi stále hraje zemědělství, nicméně růst ekonomiky je dlouhodobě tažen především silícím exportem zboží oděvního a obuvního průmyslu. Nový zákon o investicích, nové dohody o volném obchodu s Čínou, resp. Jižní Koreou, a též vznik volné ekonomické zóny v rámci Regionálního ekonomického partnerství (RCEP), pak podněcují zvýšený příliv přímých zahraničních investic do země a další růst zahraničního obchodu. Na druhou stranu s růstem ekonomiky a životní úrovně obyvatel už Kambodža nebude v blízké budoucnosti moci dále těžit z preferenčního přístupu na vyspělé trhy. Ke zvýšení konkurenceschopnosti bude nutné dotáhnout strukturální reformy, zejména snížit náklady na podnikání, logistiku a ceny energie a odstranit nepružnosti trhu práce.

Kambodža je ve srovnání se svými sousedy relativně malým trhem, a může být proto zajímavým doplňkem pro české firmy působící v regionu jihovýchodní Asie. Perspektivními oblastmi obchodu by měly být zejm. zemědělství a návazná zpracovatelská odvětví včetně potravinářství, vodohospodářství a ochrana životního prostředí, strojírenské zboží, lékařské vybavení. Opětovný rozvoj cestovního ruchu po pandemii přináší příležitosti ve zlepšování dopravní infrastruktury. Obecně se nacházejí příležitosti pro české exportéry v Kambodži tam, kde mohou pomoci s rozvojem infrastruktury a nabídnout zkušenosti a know-how, včetně možností tréninku a školení odborných specialistů. Stále větší důležitost pak získávají technologie, a to hlavně ve finančním sektoru a rozvíjejícím se pojišťovnictví.

Kambodžská kultura a jednání se příliš neliší od prvků tradičních kultur východní Asie. Důležité je vybudování osobního vztahu a důvěry, preferováno je osobní jednání.

Základní údaje	
Hlavní město	Phnompenh
Počet obyvatel	17,1 mil.
Jazyk	khmerština
Náboženství	buddhismus (97%)
Státní zřízení	konstituční monarchie
Hlava státu	Norodom Sihamoni
Hlava vlády	Hun Manet
Název měny	kambodžský riel (KHR)
Cestování	
Časový posun	+ 5 hod. (letní), +6 hod. (zimní)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Martin Vávra
Ekonomický úsek	Mgr. Roman Seidl
Konzulární úsek	Mgr. Roman Seidl
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	
2023	
Nominální HDP (mld. USD)	31,49
Hospodářský růst (%)	5,2
Inflace (%)	2,2
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Kambodžské království je od roku 2016 podle Světové banky klasifikováno jako země s nižším středním příjmem, v klasifikaci OSN však nadále zůstává v kategorii nejméně rozvinutých zemí (LDC) s preferenčním obchodním režimem na vyspělé trhy. Dle Indexu lidského rozvoje OSN je aktuálně Kambodža na 146. místě z celkem 191 sledovaných států (2023). V zemi je dobře rozvinutý sektor soukromého podnikání. V případě veřejného sektoru však zůstává překážkou nízká dostupnost kapitálu státu a závislost na rozvojové a úvěrové pomoci ze zahraničí. Mezi přetrvávající výzvy země se řadí korupce, zlepšující se ale stále nízká úroveň veřejné infrastruktury, nedostatečná vymahatelnost práva, byrokratické procesy, vysoké ceny elektřiny a nedostatek kvalifikovaného personálu. Premiérem Kambodže je od roku 2023 Hun Manet, předsedou vládnoucí Kambodžské lidové strany (CPP) nadále zůstává jeho otec a předchozí dlouholetý předseda vlády (od r. 1985) Hun Sen. Pro volby do Národního shromáždění v červenci 2023 byla hlavnímu opozičnímu vyzyvateli - straně Candlelight Party (CP) - z administrativních důvodů odmítnuta registrace. Vládnoucí CPP tak aktuálně nemá vážného mocenského soupeře, v Národním shromáždění obsadila 120 křesel ze 125, ovládla Senát a celkové složení vlády. Země směřuje k systému vlády jedné strany s roztržštěnou bezvýznamnou opozicí. V novém volebním období je postupně dokončována generační výměna vůdců, přičemž Hun Sen se stal novým předsedou Senátu a tím i výkonnou hlavou státu v době častých pobytů krále v zahraničí.

Hlava státu (král): Norodom Sihamoni

Předseda vlády: HUN Manet

Místopředsedové vlády:

- 1 m. v. NETH Savoeun,
- 1 m. v. a ministr hospodářství a financí AUN Pornmoniroth,
- 1 m. v. SUN Chanthol,
- 1 m. v. a ministr školství, mládeže a tělovýchovy HANGCHUON Naron,
- 1 m. v. a ministr územního plánování a výstavby SAY Samal,
- 1 m. v. a ministr vnitra SAR Sokha,
- 1 m. v. a ministr národní obrany TEA Seiha,
- 1 m. v. a ministr spravedlnosti KOEUT Rith,
- 1 m. v. a ministr zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce SOK Chenda Sophea,
- 1 m. v. a ministr odpovědný za Radu ministrů VONGSEY Visoth,
- 1 m. v. a ministr pro státní službu HUN Many.

Seniorní ministři:

- 1 KUN Kim,
- 1 HO Sitti,
- 1 OUK Rabun,
- 1 OM Yentieng,
- 1 IENG Mouly,
- 1 THONG Khon,
- 1 PICH Sophoan,
- 1 PRUM Sokha,
- 1 SAK Seta,
- 1 OTHSMAN Hassan,
- 1 Y Chhean,
- 1 OUK Prathna,
- 1 SVAY Sitha,
- 1 CHHAY Sinarith,
- 1 LY Thuch,
- 1 CHHEM Kieth Rethy,
- 1 CHHIENG Yanara,
- 1 SOK Siphana,
- 1 KEO Remy,
- 1 KY Tech,
- 1 SRY Thamarong,
- 1 PEN Vibol.

Rezortní ministři:

- 1 ministr zemědělství, lesnictví a rybolovu DITH Tina,
- 1 ministr pro rozvoj venkova CHHAY Rithisen,
- 1 ministryně obchodu CHAM Nimul,
- 1 ministr průmyslu, vědy, technologie a inovací HEM Vanndy,
- 1 ministr hornictví a energetiky KEO Rattanak,
- 1 ministr plánování BIN Troachhey,
- 1 ministr sociálních věcí, pro veterány a rehabilitaci mládeže CHEA Somethy,
- 1 ministr životního prostředí EANG Sophalleth,
- 1 ministr pro vodní zdroje a meteorologii THOR Chetha,
- 1 ministr informací NETH Pheaktra,
- 1 ministr inspekce HUOT Hak,
- 1 ministr pošt a telekomunikací CHEA Vandeth,
- 1 ministr zdravotnictví CHHEANG Ra,
- 1 ministr veřejných prací a dopravy PENG Ponea,
- 1 ministryně kultury a výtvarných umění PHOEURNG Sackona,
- 1 ministr cestovního ruchu SOK Soken,
- 1 ministr kultu a náboženství CHAY Borin,
- 1 ministryně pro záležitosti žen ING Kantha Phavi,
- 1 ministr práce a odborného vzdělávání HENG Sour,
- 1 ministr odpovědný za sekretariát civilního letectví MAO Havannall,
- 1 ministr odpovědný za sekretariát pro záležitosti hranic LAM Chea.

1.2 Zahraniční politika země

Kambodža je členem většiny významných mezinárodních organizací, včetně OSN, Světové obchodní organizace WTO a specializovaných agentur OSN. Z regionálních institucí a organizací je členem sdružení ASEAN, jehož byla v roce 2022 předsednickou zemí, a Asijské rozvojové banky (ADB). Evropská unie je největším poskytovatelem grantové rozvojové pomoci a díky systému všeobecných celních preferencí (GSP) „Everything But Arms“ (EBA), je jedním z největších trhů pro kambodžský vývoz. Toto platí nadále i navzdory výstražnému částečnému odebrání EBA v roce 2020, k čemuž EK přistoupila v důsledku zhoršující se politické situace a stavu lidských práv v zemi. Evropské investice v Kambodži jsou oproti tomu velmi omezené (pouze cca 2 %) a výrazně pod asijským průměrem. Vzájemná obchodní bilance EU – Kambodža je dlouhodobě nevyrovnaná.

V posledních letech se prohlubuje ekonomická závislost na Číně, která je největším poskytovatelem přímých zahraničních investic. Čína zároveň drží cca 40 % kambodžského zahraničního dluhu. Vztahy Kambodže se svými regionálními partnery v rámci ASEAN mají především hospodářský kontext. Ekonomicky se v rámci regionu jihovýchodní Asie Kambodža orientuje především na sousední Vietnam a Thajsko. Odbytí kambodžských vývozu jsou však zejména západní trhy (USA a EU). Země je významným podporovatelem multilateralismu a mezinárodní spolupráce, což je dáno její převažující závislostí na zahraničním obchodě a rozvojové spolupráci.

1.3 Obyvatelstvo

- 1 Počet obyvatel: 17,1 mil. (odhad 2024)
- 1 Hustota: 97 obyv./km²
- 1 Přírůstek obyvatelstva: 1,4 %
- 1 Městská populace: 24,2 %
- 1 Oblasti s největším počtem obyvatel: Phnompenh (13,9 %), Kandal (7,8 %), Prey Veng (6,9 %) a Siem Reap (6,6 %)
- 1 Národnostní složení: Khmerové: 97,6 %, Čamové: 1,2 %, Číňané: 0,1 %, Vietnamci: 0,1 %, ostatní: 0,9 %
- 1 Náboženská skladba: buddhisté: 97,9 %, muslimové: 1,1 %, křesťané: 0,5 %, ostatní: 0,6 %

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Po hospodářském útlumu v souvislosti s pandemií koronaviru se ekonomika vrátila k dynamickému růstu, a to ve výši 5,3% HDP v roce 2022, resp. 5,2% HDP v roce 2023. V roce 2024 se očekává růst cca 6,1% HDP. I v následujících letech by mělo docházet k postupnému návratu na předcovidové růstové hodnoty okolo 7 % HDP, které Kambodža zažívala v minulé dekádě. Ekonomický výhled je tedy pozitivní, snižuje se deficit běžného účtu a zpomaluje inflace (2,2 % v roce 2023). Zákon o investicích z roku 2021, nedávno podepsané dohody o volném obchodu s Čínou, resp. Jižní Koreou, a též vznik volné ekonomické zóny v rámci Regionálního ekonomického partnerství (RCEP) mají do budoucna zajistit další zvýšený příliv přímých zahraničních investic do země a další růst zahraničního obchodu. Na druhou stranu se očekává, že během několika příštích let se Kambodža posune z kategorie nejméně rozvinutých zemí světa a nebude tak již těžit z preferenčního přístupu na vyspělé trhy. Ke zvýšení konkurenceschopnosti Kambodže je nutné realizovat strukturální reformy, které jsou součástí vládního plánu hospodářské obnovy. Jedná se zejména o snížení nákladů na podnikání, logistiku a energie a odstranění nepružnosti trhu práce.

Růst ekonomiky je dlouhodobě tažen především silícím exportem zboží oděvního a obuvního průmyslu. Dalšími opěrnými ekonomickými odvětvími Kambodže pak zůstávají zemědělství (tvoří necelých 20 % HDP) a cestovní ruch, resp. služby na něj navázané. Země dováží především ropné produkty, látky, motorová vozidla, elektrická komunikační zařízení, léky a rychloobrátkové spotřební zboží.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	3,03	5,34	5,2	6,1	6,3
HDP/obyv. (USD/PPP)	4805,08	5360	5810	6250	6700
Inflace (%)	2,92	5,35	2,20	2,7	2,6
Nezaměstnanost (%)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	19,011	22,573	23,954	26,155	28,431
Import zboží (mld. USD)	30,733	32,012	26,761	29,77	32,6
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-11,205	-8,826	-2,159	-2,906	-3,399
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	16,59	16,77	16,94	17,12	17,29
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Schválený rozpočet na rok 2024 je naplánován jako prorůstový, počítá s výdaji ve výši 9,1 mld. USD, což odpovídá 25,96 % HDP. Oproti předchozímu roku jde nicméně o mírný pokles (-5,5 %). K pokrytí výdajů vláda naplánovala celkové příjmy ve výši 8 mld. USD, což je o 11 % více než v roce 2023, půjčky od rozvojových partnerů a emise státních dluhopisů.

Z celkových výdajů je 6,3 mld. USD přiděleno na státní výdaje. Dalších 2,7 mld. USD bude použito na kapitálové výdaje, které představují vládní investice do infrastruktury. 120 mil. USD je určeno na posílení veřejné správy, cca 96 mil. USD představují výdaje na zdravotnictví, zejm. na rozšíření zdravotních služeb pro obyvatelstvo.

Deficit státního rozpočtu byl naplánován ve výši 3,22% HDP. Devizové rezervy dosahují hodnoty 21,3 mld. USD, zahraniční dluh dosáhl výše 22,6 mld. USD.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,50
Veřejný dluh (% HDP)	34,80
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,914
Daně	2024
PO	-
FO	-
DPH	10 %

2.3 Bankovní systém

Kambodžský bankovní sektor zažíval v posledních letech výrazný růst, rozšiřování bankovních služeb a expanzi poboček bank do provincií. Hlavním tahounem byl především trh s realitami a hypotékami. Dominantní postavení si udržuje Acleda Bank, největší kambodžská banka dle objemu aktiv a také poboček. Dalšími nejvýznamnějšími bankami byly ABA Bank, Canadia Bank, Cambodian Public Bank (Campu) a J Trust Royal Bank.

V posledních letech výrazně roste obliba mikrofinančních institucí, které se převážně specializují na drobné půjčky malým podnikatelům a domácnostem, což souvisí s menší dostupností bankovních služeb (včetně elektronických) oproti vyspělým zemím. Populární jsou také služby elektronických peněženek v mobilu jako např. PiPay nebo PayGo.

Kambodžské hospodářství je výrazně dolarizované. Většina Kambodžanů v každodenním životě i v podnikání používá souběžně jak národní měnu, khmerský riel (KHR), tak i americký dolar v pevně daném kurzu. Tento stav je často označován za jednu ze slabostí kambodžského hospodářství, protože může být vážnou překážkou v případě, že bude stát potřebovat uplatnit měnovou politiku. V roce 2020 byl zahájen opatrný proces dedolarizace, což však v praxi zatím znamená pouze postupné stahování bankovek v hodnotě 1 a 5 USD z oběhu.

Akreditivy jsou velmi častým způsobem plateb a jsou upřednostňovány před bankovními zárukami nebo platbami předem. U rozsáhlých obchodních transakcí mohou být od vývozců a dovozců vyžadovány další záruky. Soukromé komerční banky poskytují služby financování obchodu a mají zahraniční korespondenční banky v USA, Evropě nebo Asii.

2.4 Daňový systém

Kambodža má ve srovnání se sousedními zeměmi mírnější daňový režim. Dříve existovaly tři režimy daňového zákona: reálný, zjednodušený a odhadovaný. Nicméně kvůli neefektivnosti a nepraktičnosti takového rozdělení zákon z roku 2016 zrušil odhadovaný a zjednodušený režim. Zůstal pouze reálný režim.

Roční daně

Na konci každého roku daňový poplatník uhradí buď daň ze zisku, nebo minimální daň podle toho, která je vyšší.

1. Standardní daň ze zisku je ve výši 20%. Zvláštní sazba je určena pro těžební průmysl (30%) a pojištnictví (5% hrubého pojistného). Vztahuje se na celosvětový zisk rezidentního daňového poplatníka.
2. Minimální daň je stanovena na 1% z ročního obrátu včetně všech daní kromě DPH. Měsíční záloha na daň ze zisku obvykle pokryje minimální daň, proto v případě platby minimální daně místo daně ze zisku obvykle není nutné hradit žádné doplatky.

Měsíční daně:

1. Záloha na daň ze zisku je stanovena na 1% z měsíčního obrátu včetně všech daní kromě DPH.
2. Každý rezidentní daňový poplatník podnikající v Kambodži má povinnost uhradit srážkovou daň z plateb rezidentním i nerezidentním poplatníkům daně. Tato daň je poukazována Daňovému úřadu (General Department of Taxation). Srážková daň se nevztahuje na platby související s prodejem zboží.
3. Mzdy rezidentních daňových poplatníků a mzdové příjmy ze zahraničí podléhají progresivní sazbě od 0% do 20%, zatímco nerezidentní daňoví poplatníci podléhají sazbě 20% z příjmu v Kambodži. Za rezidentního daňového poplatníka se považuje osoba, která má místo pobytu v Kambodži nebo se zdržuje na území Kambodže nejméně 182 dní během 12 měsíců.
4. Daň z přidané hodnoty (DPH) má jednotnou sazbu pro zboží a služby ve výši 10%.

Zdroj: [DFDL](#). Další informace o daňovém systému v Kambodži [zde](#).

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Česko-kambodžské vztahy v ekonomické a obchodní oblasti jsou stále na nízké úrovni. Objem vzájemného obchodu sice v posledních letech výrazně roste, jeho převážnou část však tvoří dovozy z Kambodži díky beztarifnímu přístupu na trhy EU pro nejméně rozvinuté země.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	0,11	0,14	0,07	0,11	0,05
Export do ČR (mld. CZK)	5,83	5,95	5,40	7,15	6,78
Saldo s ČR (mld. CZK)	5,72	5,82	5,33	7,04	6,73

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	9,41	17,11
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	4,70	8,55
813	Výrobky techniky osvětlovací j. n.	4,57	8,31
691	Konstrukce vč. částí j. n. ze železa, oceli, hliníku	4,37	7,95
871	Přístroje a zařízení optické j. n.	4,29	7,80

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
851	Obuv	2085,09	30,75
845	Součásti oděvní z materiálu textilního i pletené ap.	1414,28	20,86
844	Oděvy a prádlo dámské, dívčí pletené, háčkované	773,45	11,41
842	Oděvy a prádlo dámské, dívčí (ne pletené, háčkované)	603,16	8,90
841	Oděvy a prádlo pánské, chlapecké (ne pletené, háčk.)	476,87	7,03

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

EU poskytuje Kambodži společně s dalšími nejméně rozvinutými zeměmi (tzv. LDC země) bezcelní a bezkvótový přístup na trh EU (tzv. režim EBA – Everything but Arms). Přestože byl tento režim v roce 2020 částečně a dočasně suspendován v případě vybraných položek, přibližně 80 % kambodžského dovozu do EU nadále klům a kvótám nepodléhá. To z EU činí druhý nejvýznamnější trh pro Kambodžu (po USA).

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	931,75	653,50	969,95	787,28	997,42
Export do EU (mil. EUR)	4637,91	3647,42	3492,41	5548,84	4792,21
Saldo s EU (mil. EUR)	3706,15	2993,92	2522,46	4761,56	3794,79

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Nejvýznamnějšími obchodními partnery Kambodže mimo EU jsou Čína, USA, Japonsko, Velká Británie, Singapur a Vietnam.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	19646,13	18836,73	27458,08	28823,82	23756,51
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	8526,14	12034,94	14092,76	15331,18	17365,24
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-11119,99	-6801,79	-13365,31	-13492,63	-6391,26

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Kambodža v roce 2023 přilákala investice do fixních aktiv ve výši 4,68 mld. USD, což je o 4,3 % více než o rok dříve. Hlavní zahraniční investoři pocházejí z Číny, Japonska, Thajska a Singapuru. Investiční projekty byly zaměřeny v naprosté většině do průmyslového sektoru a zahrnují např. továrny na výrobu automobilů a pneumatik, rozšíření montáže motocyklů, továrny na výrobu a montáž solárních panelů, strojů a elektrických zařízení, které využívají pokročilé technologie. Jedná se o nový trend ve vývoji kambodžské ekonomiky, značící posun od výroby převážně textilních výrobků k oborům s vyšší přidanou hodnotou. Příliv přímých zahraničních investic do země pozitivně ovlivňuje zejména zákon o investicích z r. 2021, nové dohody o volném obchodu s Čínou, resp. Jižní Koreou, a též vznik volné ekonomické zóny v rámci Regionálního ekonomického partnerství (RCEP – tvoří jej členské státy sdružení ASEAN a Čína, Japonsko, Jižní Korea, Austrálie a Nový Zéland).

Investoři z ČR, ale ani z jiných zemí EU, nejsou zatím v Kambodži příliš aktivní. Dosavadní investice evropských firem se zaměřují převážně na cestovní ruch, spotřební zboží a částečně oděvní průmysl. Kambodžské úřady však dávají zřetelně najevo, že v rámci diverzifikace stojí o prohloubení spolupráce se subjekty z evropských států. V této souvislosti plánují od června 2024 sérii obchodních misí do EU, během nichž chtějí prezentovat investiční a obchodní příležitosti v zemi.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

EU dlouhodobě poskytuje Kambodži jednostranný bezcelní a bezkvótový přístup na svůj trh v rámci režimu EBA (Everything But Arms). V roce 2020 byl kvůli zhoršujícímu se stavu lidských práv v zemi tento režim částečně suspendován, avšak pouze v případě některých položek. Podrobnosti viz internetové stránky [Evropské komise](#).

Smlouvy s ČR

Mezi nejvýznamnější bilaterální smlouvy se řadí následující:

- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Kambodžského království o podpoře a vzájemné ochraně investic (Phnompenh 12. 05. 2008);
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Kambodžského království o leteckých službách (Phnompenh, 08. 06. 2018).

V roce 2005 potvrdila Kambodža sukcesi smluv s bývalou ČSSR.

3.4 Rozvojová spolupráce

Přes výrazný ekonomický růst v poslední dekádě patří Kambodža stále mezi nejchudší země asijského kontinentu a je nadále významným příjemcem zahraniční rozvojové pomoci. ČR od roku 2018 řadí Kambodžu mezi 6 prioritních zemí s programem spolupráce. V období 2018 – 2023 byla rozvojová spolupráce mezi ČR a Kambodžou zaměřena na oblast inkluzivního sociálního rozvoje: zdravotnictví (s důrazem na péči o matky a děti), vzdělávání (se zaměřením na středoškolské a střední odborné vzdělávání) a oblast udržitelného nakládání s přírodními zdroji (zajištění přístupu k vodě a sanitaci). Nový bilaterální program pro období 2024-2030 plynule navazuje na předchozí aktivity. Podrobnosti [zde](#).

Kromě bilaterálních a trilaterálních rozvojových projektů a projektů rozvojově – ekonomického partnerství (B2B v ZRS) v gesci České rozvojové agentury (ČRA) jsou v Kambodži rovněž realizovány malé lokální projekty při zastupitelském úřadu a kambodžským studentům jsou nabízena vládní stipendia. České firmy se mohou zapojit zejména v rámci [programu rozvojově-ekonomického partnerství \(B2B\)](#). Program v gesci ČRA je zaměřen na podporu soukromého sektoru a vstupu českých firem na kambodžský trh. České firmy mohou během výběrových řízení v rámci programu de minimis požádat o podporu vlastních projektů zaměřených na rozvojovou spolupráci. Možné náměty, jak se mohou české firmy do programu zapojit, nabízí např. Mapa globálních oborových příležitostí, viz kapitola 3.5.

Malí, střední i velcí podnikatelé, kteří realizují své projekty v rozvojových zemích a hledají způsob, jak je financovat, mohou využít [Záruku zahraniční rozvojové spolupráce \(ZRS\)](#) poskytovanou Národní rozvojovou bankou.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Kambodžská vláda v 2021 – 2023 realizovala národní plán obnovy, v jehož rámci byly jako prioritní sektory podporovány zemědělství, zpracovatelský průmysl a cestovní ruch. Byl zřízen mimořádný fond nízkouročených půjček malým a středním podnikům v zemědělském a potravinářském průmyslu. Investiční zákon z r. 2021 zvýšil důvěru zahraničních investorů, kteří se doposud zaměřovali na jednodušší výrobu obzvláště v textilním průmyslu. Pandemie koronaviru vyvolala tlak na zlepšování zdravotnického systému a v konečném důsledku může mít pozitivní vliv i na zahájení procesu diverzifikace kambodžské ekonomiky, která je žádoucí pro její udržitelný růst a jako prevence budoucích globálních krizí. Velké plány mají kambodžské úřady v následující dekádě v oblasti rozvoje dopravní infrastruktury. Slibné možnosti skýtají také doposud málo využívané obory služeb e-commerce a fintech. Příležitosti pro české firmy lze hledat zejména v menších projektech a investicích. Současně lze využívat nástroje zahraniční rozvojové spolupráce ČR, kde sektory zdravotnictví a vody a sanitace jsou prioritními obory.

► Zemědělství a potravinářství

Zemědělství je jedním z opěrných ekonomických odvětví Kambodže (tvoří téměř 20 % HDP), avšak trpí nedostatečnou technologickou infrastrukturou a nízkou produktivitou v dalším zpracování produkce. Poptávka je po zemědělské technice, hnojivech, zařízeních pro třídění, sušení, balení a vakuaci zemědělských výrobků. V souvislosti s obnovou turistického ruchu roste poptávka po minipivovarech. Na dovoz zemědělských strojů a technologií je uplatňováno nulové clo.

► Zdravotnictví a farmacie

Pandemie koronaviru potvrdila dlouhodobou potřebu nezbytných investic do zdravotnictví, zejména pak do vybavení nemocnic. Z hlediska financování však nesou hlavní zátěž pacienti (cca 60 %), okolo 20 % má stát a zhruba stejný podíl mají i zahraniční donoři, zdravotní pojištění představuje pouze asi 1 %. Obnovuje se zájem o konvenční lékařské obory. Jedním z důležitých oborů je neonatologie, kde si Česká republika vybuodovala velmi dobrou pověst v rámci rozvojové spolupráce. V návaznosti na rozvojové projekty se pak vytváří prostor i pro komerční dodávky.

► Voda a životní prostředí

Velká část Kambodžanů, zejména těch na venkově, stále nemá přístup k pitné vodě, často chybí základní infrastruktura. Vláda v Národním akčním plánu pro venkovské oblasti počítá s investicemi ve výši 280 mil. USD. Nabízí se tak příležitosti především pro projekty postavené na inovativním a cenově efektivním řešení (mobilní úpravy vody, kořenové čističky a podobně). České firmy by se zároveň mohly uplatnit i jako dodavatelé pro místní neziskový sektor s přístupem k vlastnímu financování.

► Civilní letectví, vesmír

Pokračuje výstavba nových páteřních letišť, v roce 2024 bylo otevřeno nové mezinárodní letiště v Siem Reapu, další se otevře v roce 2025 v hlavním městě Phnompenhu (investice ve výši 1,5 mld. USD). Kambodža si chce udržet profil atraktivní turistické destinace a přitáhnout turisty i do okrajových regionů, které zatím žádnou leteckou infrastrukturou nedisponují. Příležitosti jsou hlavně v subdodávkách, zejména v rámci řízení letového provozu nebo radarových a telekomunikačních systémů, a to i při modernizaci regionálních letišť.

► Energetika

Kambodža se vydala na cestu energetické transformace. Cílem je zvýšení energetické efektivity a zároveň snížení spotřeby energie do roku 2030 o 19 %. Jednou z nejzajímavějších alternativ pro možné investice jsou menší projekty obnovitelných zdrojů. Pozornost se v posledních letech obrátila zejména k fotovoltaice, potenciál se ale nachází i v malých vodních elektrárnách a větrné energii.

► Dopravní infrastruktura

Růst kambodžského hospodářství v poslední dekádě byl z velké části tažen také stavebnictvím, a to zejm. výstavbou infrastruktury. Do infrastrukturálních projektů jsou plánovány další velké investice, které by do roku 2033 měly dosáhnout přibližně 36,6 mld. USD. Rozšíření a zlepšení rozsahu a kapacity systému dopravní infrastruktury má zlepšit a zefektivnit propojení jak v rámci samotné Kambodži, tak i se sousedními zeměmi a širším regionem. Vedle výstavby, příp. modernizace letišť se budoucí rozvoj týká dálniční a silniční sítě, železnice, říční i námořní dopravy, vč. přístavů. Pro české firmy se nabízí především možnost zapojit se formou subdodávek pro realizátory jednotlivých projektů, jimiž pravděpodobně budou převážně čínské nebo nadnárodní subjekty.

► Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání

Kambodža se v posledních letech výrazně modernizuje. S průměrným ročním tempem růstu 7,7 % ve dvou dekádách před pandemií koronaviru se její ekonomika stala jednou z nejrychleji rostoucí na světě. Země prochází významnou ekonomickou i sociální transformací a snaží se dostihnout technologickou úroveň jiných států jihovýchodní Asie. Cílem vládních i privátních aktivit na podporu výzkumu, vývoje, inovací a vzdělávání je, aby se Kambodža posunula mezi země s vyššími středními příjmy do roku 2030 a s vysokými příjmy do roku 2050. Perspektiva dalšího vědeckého a technologického rozvoje země, zlepšující se ekosystém technického vzdělávání v kombinaci se stále levnou pracovní silou může být pro české technologické společnosti impulsem k vnímání Kambodži jako vhodné vstupní brány do širšího regionu jihovýchodní Asie.

Odkaz na [Mapu globálních oborových příležitostí](#).

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Kambodžská kultura a jednání se příliš neliší od prvků tradičních kultur východní Asie. Partneři v soukromé i veřejné sféře jsou zvyklí na jednání s cizinci, nuance a drobná kulturní nedorozumění jsou tolerovány. Přesto je očekáván respekt vůči vlastní historii, kultuře i náboženství (až na výjimky budhismus). Důležité je vybudování vztahu, uzavření obchodního partnerství může být během na delší trať. Navazování osobních kontaktů se proto vyplatí nepodceňovat. Mnohočetná letecká spojení mezi Phnompenhem a všemi regionálními metropolemi ASEAN to usnadňují. Právě proto může být zdejší trh vhodnou kombinací ke stávajícímu portfoliu nebo zamýšlenému působení v jihovýchodní Asii.

4.2 Oslovení

V případě vyšších pozic a u veřejného sektoru je vhodné volit oslovení podle pozice či hodnosti, jinak pan/paní a příjmení (adresně: Dear Mr./Ms., neadresně: Dear Sir or Madam). Na prvním místě kambodžských jmen se uvádí příjmení, poté křestní jméno. Mnoho vyšších státních úředníků, ale též funkcionářů obchodních komor ad. užívá honorární titul Excellency (na vizitkách H.E.) a očekává se, že tímto titulem budou oslovováni. Významní podnikatelé zase používají titul Oknha, případně Neak Oknha. Běžné jsou i další tituly.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (lokace a čas schůzky /kancelář, restaurace; oběd, večeře/, vizitky, dárky atd.)?

Naprostá většina schůzek probíhá v sídle partnera. Je vhodné volit dobu mezi 9:30 až 16:00 s výjimkou pauzy na oběd (cca 11:30-13:30). Soukromý sektor bývá flexibilnější včetně kratší pauzy na oběd. První kontakt a jednání jsou většinou velmi formální. Na vizitkách by měla být náležitě zvýrazněna pozice značící senioritu ve firmě, byť to nemusí striktně odpovídat používané hierarchii uvnitř české firmy. Na konci jednání, pokud jde o první schůzku, se očekává výměna dárků. Vhodná je například kniha o Česku/Praze, jednodušší upomínkový předmět např. z českého skla apod. Pro obdarování nejsou vhodné alkoholické nápoje nebo tabákové výrobky. Při schůzkách s místními partnery na nižší úrovni a většinou zahraničními zástupci je běžná větší neformálnost, jednání může být otevřenější a někdy lze rychle přejít do oslovení křestním jménem. Pracovní oběd/večeři je vhodné vybírat jako návaznou schůzku, avšak dle dohody může být tento formát i prvním kontaktem – obvykle v případě nižší časové flexibility na obou stranách nebo pokud má být předmětem jednání méně formální téma. Bývá zvykem, že partnera provází doprovod (asistenti, tlumočník ad.), aniž to v předstihu upřesní, je proto vhodné při plánování dohodnout formát jednání.

Načasování jednání

Při načasování jednání je nutné zohlednit velké množství kambodžských svátků. Přestože jejich počet byl v posledním období redukován, náboženské a kulturní svátky jsou vícedenní a Kambodžané si je navíc prodlužují o dovolené. Nejdůležitějšími svátky jsou Khmerský Nový rok (duben) a Pchum Ben (září-říjen). V jejich těsné blízkosti není vhodné jednání plánovat.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

Je třeba počítat s tím, že první schůzka bude hlavně seznamovací. Důležité je navázání důvěry. Vyplatí se být věcný, avšak není nutné zacházet ihned do velkých podrobností, pokud si je partner sám nevyžádá. Při jednáních je důležitá hierarchie. Mnohé překvapí, že hned na počátku je možné se dostat k vysoce postaveným kontaktům (hlavně ve státní správě). Je dobré toho využít, avšak mít i tak přiměřená očekávání, jednání to neuspíší.

Jací jsou kambodžští obchodníci?

V rámci jednání by neměl být prezentován pouze jednotlivý produkt, ale také širší vize obchodního působení. To se projevuje hlavně ve veřejném sektoru, kdy se očekává, že partner nabídne a zajistí ideálně komplexní řešení vlastní cestou (investice formou build and operate). Během jednání je nutné číst mezi řádky a vnímat reakce protistrany z řeči těla. Důležité je vybudování vztahu, konečné navázání obchodního partnerství může být během na delší trať.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Kambodžská kultura a jednání se příliš neliší od prvků tradičních kultur východní Asie. Partneri v soukromé i veřejné sféře jsou zvyklí na jednání se západními cizinci, nuance a drobná kulturní nedorozumění jsou tolerována. Přesto je očekáván respekt vůči vlastní historii, kultuře i náboženství (až na výjimky buddhismus).

Jak nakládají kambodžští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání?

Vyžaduje se dochvilnost a ze strany místních partnerů je rovněž dodržována. Na každé jednání je vhodné si vyhradit cca 1 hodinu (2 hodiny na oběd/večeři) a je nutné počítat i s časovou rezervou pro dopravu na schůzku.

Jak nakládají kambodžští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání?

Jednání jsou obvykle formální a Kambodžané jsou nejen na jednáních velmi zdvořilí – v případě jednání s cizinci někdy až příliš, zvláště pokud cítí, že jsou v nižším postavení. V tom se Kambodžané do jisté míry liší od některých jiných asijských národů, které k jednání s cizinci přistupují více jako rovný s rovným. Výrazné odhalování emocí – zejména projevy hněvu a nespokojenosti je při kontaktu s Kambodžany nepřijatelné, zvláště pokud to může u partnera vyvolat ztrátu tváře. Nezájem bývá projevován nonverbální komunikací.

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země?

Mimo hlavní město v kambodžských provinciích je styl jednání obvykle méně formální, v některých případech může mít i improvizovanější průběh. V provinciích je nutné počítat s tlumočnickem.

Je vhodné resp. obvyklé nabízet při obchodních jednáních alkohol?

Během pracovního oběda/večeře je běžné podávat víno (většinou červené), avšak je dobré to konzultovat s partnerem při zahájení jednání. Alkohol formou dárku je spíše nevhodný, hlavně na první schůzce.

Jak se obléci na pracovní jednání?

Při jednání s významnými partnery a ve veřejném sektoru by měl být standardem plně formální oděv. Na ostatní schůzky často postačuje styl business casual (u mužů košile s dlouhým rukávem, sako, chinos), avšak příliš uvolněný styl je nevhodný (např. džíny, krátké kalhoty, a to i v případě, že se jedná o opakovanou neformální schůzku formou večeře).

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)?

Počet členů týmu a věkové složení nemá velký vliv. Partnerská strana bývá mnohdy zastoupena velmi početným týmem, a to zvláště ve státní správě. Jednání však až na výjimky vede pouze šéf týmu. Na opačné straně by to mělo být podobné, avšak doplňování prezentace ze strany dalších účastníků je možné. Genderové stereotypy nelze vyloučit. Významné pozice v kambodžských firmách nicméně zastávají nezřídka také ženy, obvykle vyššího věku.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat?

Pozvání domů ze strany partnera je velmi neobvyklé. Naopak poměrně běžné je, že Kambodžané zvou na svatby, které jsou vždy velkolepou společenskou – nikoliv pouze rodinnou událostí a trvají i několik dnů. Odmítnutí pozvání by mělo být zdvořilé, naopak v případě účasti je dobré si vyhradit i několik hodin a připravit si též dárek.

4.4 Komunikace

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka?

Na jednáních v Phnompenhu obvykle není nutné si vzít tlumočníka, angličtina je zde široce používána. V kambodžských provinciích je však využívání tlumočníka poměrně časté. Očekává se, že si jej protistrana sama zajistí, ale nemusí to být podmínkou. V psané komunikaci je angličtina plně dostačující.

Jak je to s jazykovou vybaveností?

Angličtina je zpravidla běžná v soukromém sektoru a v případě Phnompenhu také ve státní správě s výjimkou vojenských a bezpečnostních složek. Ve státní správě není v některých případech neobvyklá francouzština či ruština (řada úředníků studovala v 80. letech v SSSR).

Existují nějaká komunikační tabu?

Pokud jde o komunikační omezení, je důležité se vyvarovat kontroverzních témat jako např. politická/lidskoprávní situace a také negativních témat (chudoba, Rudí Khmerové ad.).

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)?

V rámci komunikace je zcela zásadní osobní jednání a časté cesty do Kambodži. Komunikovat lze rovněž elektronicky, vedle e-mailu jsou běžné messengery – nejvíce Telegram, dále WhatsApp, Facebook Messenger a čínský WeChat. LinkedIn není tolik rozšířený. Často se používají freemailové služby (Gmail, Hotmail, Yahoo) před oficiálními firemními účty, což není známka nerespektování. Elektronická komunikace přesto nemůže nahradit osobní jednání.

4.5 Doporučení

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Kambodži chystají?

Navazování osobních kontaktů se vyplatí nepodceňovat. Mnohočetná letecká spojení mezi Phnompenhem a všemi regionálními metropolemi ASEAN to usnadňují. Právě proto může být zdejší trh vhodnou kombinací ke stávajícímu portfoliu nebo zamýšlenému působení v jihovýchodní Asii. Je současně nezbytné se oprostit od tradičních stereotypních kulturních vnímání, která jsou s Kambodžou v Česku nezdědka spojena v důsledku geografické vzdálenosti obou zemí a rychle se měnícího ekonomického vývoje země.

4.6 Státní svátky

Nejdůležitějšími svátky jsou každoročně Khmerský Nový rok (duben) a Pchum Ben (září-říjen). V jejich blízkosti není vhodné jednání plánovat. Jedná se o pohyblivé svátky.

Státní svátky v roce 2024

- | 1. leden – Nový rok
- | 7. leden – Den vítězství nad genocidou
- | 8. březen – Mezinárodní den žen
- | 13. – 16. duben – Khmerský Nový rok
- | 1. květen – Mezinárodní den práce
- | 14. květen – Oslava narozenin krále Norodoma Sihamoniho
- | 22. květen – Visak Bochea
- | 26. květen – Slavnost královské orby
- | 18. červen – Oslava narozenin královny matky Norodom Monineath Sihanouk
- | 24. září – Den konstituce
- | 1. – 3. říjen – Pchum Ben
- | 15. říjen – Úmrtí krále otce Norodoma Sihanouka
- | 29. říjen – Výročí korunovace krále Norodoma Sihamoniho
- | 9. listopad – Den nezávislosti
- | 14. – 16. listopad – Vodní festival

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

S ohledem na asijské zvyklosti je možno jednoznačně doporučit využívání místních zástupců znalých místního prostředí pro prodej zahraničního zboží. Partnerem českých firem mohou být i kambodžské firmy, společné podniky nebo společnosti stoprocentně vlastněné zahraničním subjektem. Mnoho evropských firem podnikajících v Kambodži včetně místních firem je sdruženo v Evropské obchodní komoře EuroCham. Komora je aktivní v pořádání pravidelných podnikatelských prezentací a seminářů, vydává publikace informující o podnikání v Kambodži a v rámci placených služeb nabízí také další služby pro firmy, které se zajímají o vstup na místní trh. Od května roku 2023 působí v rámci EuroCham nová Středoevropská a východoevropská obchodní asociace v Kambodži (Central & Eastern European Business Association Cambodia - CEEBAC), na kterou se české firmy mohou obracet.

Dovozní clo je hrazeno z veškerého zboží (až na výjimky stanovené zákonem nebo příslušnými orgány), které překročí hranice Kambodže, ve výši 0 % až 35 %. Kambodža je od roku 2004 členem Světové obchodní organizace (WTO) a uplatňuje nejvýhodnější národní sazby pro členy WTO. Kambodža je také členem zóny volného obchodu ASEAN (AFTA) a uplatňuje sazby dané Dohodou zemí ASEAN o obchodu se zbožím. Vývozní clo je uvaleno pouze na několik málo komodit, jakými je surové dřevo, kaučuk, neopracované drahé kameny a určité vodní produkty.

V srpnu 2020 vstoupilo v účinnost rozhodnutí o částečném odebrání zvýhodněných celních preferencí, které Kambodži jednostranně poskytuje EU v rámci režimu Everything But Arms (EBA). Bližší informace jsou k dispozici na internetových stránkách Evropské komise. Podrobné informace týkající se dovozních a vývozních podmínek jsou uvedeny na stránkách celní správy Kambodže. Zde lze též dohledat informace o celních a dalších sazbách.

Pokud jde o distribuci zboží v obchodní síti, je třeba mít na paměti, že Kambodža je rozvojovým trhem a distribuce v řadě případů probíhá i neformální formou. Maloobchodní prostředí v Kambodži nicméně prochází rychlou transformací. Kambodža obvykle neklade zásadní omezení na zahraniční účast v odvětvích v rámci dovozu, vývozu a distribuce. Kromě tradičních obchodů se zboží stále častěji prodává v malých nákupních centrech západního typu, supermarketech a nákupních centrech. Dovozeči mohou požádat Ministerstvo obchodu o výhradní práva na dovoz značkových výrobků. Využití zprostředkovatele k prodeji zahraničních výrobků je nejčastější formou spolupráce, častý je rovněž model franšíz.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Kambodža nespécifikuje omezení pro založení firmy, nicméně mnohé musí získat licenci či povolení od příslušných institucí (bankovní a finanční instituce, cestovní kanceláře, realitní kanceláře, telekomunikační firmy, průmyslové závody ad.). Každý nový podnikatelský subjekt musí být registrován u Ministerstva obchodu Kambodže (15 dní před zahájením činnosti). Vyřízení registrace obvykle trvá 11 pracovních dní po předložení všech požadovaných dokladů. Následně musí být zaregistrován u Daňového úřadu (General Department of Taxation) a Ministerstva práce a odborného vzdělání. Zřízení, fungování, správa a registrace podnikatelského subjektu se v Kambodži řídí Zákonem o obchodních společnostech a Zákonem o obchodní registraci. V souladu s nimi je možné v Kambodži založit následující formy organizací:

- 1 **společnost s ručením omezeným (s.r.o.)** – může mít 1 – 30 podílníků a je řízena správní radou. Minimální registrovaný kapitál je 4 mil. KHR (přibližně 1 000 USD). Pokud je pouze jeden podílník, jedná se o jednočlennou soukromou s.r.o., pokud je více podílníků jedná se o soukromou s.r.o. Neexistují žádná omezení ohledně vlastnictví, s.r.o. může být 100% vlastněna zahraničním subjektem a má stejná práva jako kambodžská firma až na jedinou výjimku a tou je nemožnost vlastnictví půdy.
- 1 **pobočka zahraniční firmy** – může vykonávat stejné činnosti jako s.r.o., tj. uzavírat smlouvy o nákupu a prodeji zboží a služeb a zabývat se výrobou, zpracováním, stavebnictvím atd. Výraznou nevýhodou této formy podnikání je plná odpovědnost mateřské společnosti za dluhy a ztráty pobočky v Kambodži. Pobočka musí být řízena nejméně jedním vedoucím pracovníkem. Není stanoven minimální kapitál pro založení.
- 1 **reprezentační kancelář zahraniční firmy** – její činnost se omezuje na navazování obchodních vazeb a získávání informací pro mateřskou firmu. Reprezenční kancelář není samostatným právním subjektem, nemůže vstupovat do smluvních vztahů za účelem prodeje, nákupu či poskytnutí služeb a nemůže mít žádný zisk. Musí být plně financována mateřskou firmou.

V oblasti repatriace zisků do zahraničí neexistují žádné restrikce. Zákon o zahraničních investicích garantuje investorům právo nákupu volných měn přes oficiální bankovní systém a volnou repatriaci zisků do zahraničí. Další informace, jak postupovat, je možné nalézt také např. na internetových stránkách právní kanceláře DFDL Cambodia.

5.3 Marketing a komunikace

Pro reklamu lze použít HSP, tj. inzerci v tisku a reklamní šoty v televizi či rozhlas. Podle průzkumů je neúčinnější využití televizní reklamy, a to především ve větších městech. V čím dál větší míře začínají být využívány billboardy a LCD reklamní panely. Mladší a střední generace je kromě televize rovněž nadprůměrně ovlivňována internetem, především sociálními sítěmi. Nejvhodnějším marketingovým kanálem z pohledu účinnosti zacílení a cenových nákladů je sociální síť Facebook. Zřízení a pravidelná údržba facebookového profilu je téměř nezbytností, chce-li firma či instituce oslovit v Kambodži co nejširší spektrum zákazníků. Publikované příspěvky mohou být zveřejňovány v angličtině, ale měl by je současně doprovázet khméřský překlad.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Kambodža uznává důležitost ochrany práv duševního vlastnictví, zahrnujících obchodní značky, patenty a užité vzory, průmyslový design, ochranné známky a autorská práva. Země je dlouholetým signatářem Pařížské konvence o ochraně práv duševního vlastnictví, Stockholmské konvence, Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a Dohody o biologické diverzitě. V souvislosti se vstupem do WTO (2004) bylo přijato několik zákonů regulujících práva související s duševním vlastnictvím: zákon o značkách, obchodních názvech a nekalé soutěži (2002) a prováděcí předpis (2006), zákon o patentech, osvědčeních užitečných vzorů a průmyslovém designu (2003) a prováděcí předpis (2006), zákon o autorských právech a souvisejících právech (2003). V roce 2008 byl přijat Zákon o ochraně práv k odrůdám a v roce 2014 zákon o zeměpisných označeních. Byly vytvořeny mechanismy registrace a ochrany práv duševního vlastnictví.

V praxi však stále dochází k častým případům porušování práv duševního vlastnictví jak v oblasti ochranných známek, tak i např. uměleckých děl či softwaru a jejich vymahatelnost dosud zaostává za legislativním zakotvením. Další informace lze nalézt na stránkách [Rady pro Rozvoj Kambodže](#).

5.5 Trh veřejných zakázek

V lednu 2012 byl přijat Zákon o veřejných zakázkách, jehož hlavním smyslem bylo zavést jednotný systém zadávání veřejných zakázek, a zajistit tak řádné a transparentní nakládání se státními financemi. Výjimkou jsou zakázky týkající se národní obrany a veřejné bezpečnosti. Nadále však přetrvává praxe, kdy mnohé významné zakázky nejsou zveřejňovány a veřejnost získává informace o jejich výsledku velmi obtížně. Žádosti o úplatky ze strany státních úředníků jsou časté. V omezených případech bývají některé významné tendry a veřejné zakázky publikovány v denním tisku formou inzerce (například PhnomPenh Post nebo na internetových stránkách ministerstev – viz internetové a informační zdroje.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Řešení obchodních sporů

Pokud se týká sporů v oblasti zahraničních investic, Kambodža se stala v březnu 1997 členem International Finance Corporation a podepsala smlouvu o garantování zahraničních investic (Multilateral Investment Guarantee Agency agreement – MIGA). Tato smlouva zahrnuje mezinárodní mechanismus řešení vzniklých sporů.

Rizika místního trhu, platební morálka

Spolupráce s kambodžskými firmami je často limitována nedostatkem likvidních finančních prostředků a je třeba počítat s možnostmi prodlev v rámci platební morálky. Proto je třeba v obchodním styku využívat garantované platební nástroje, jako jsou akreditivy a platby proti dokumentům (L/C). Dalším zásadním problémem je obtížná vymahatelnost práva a s tím související beztrestnost a hojně rozšířená korupce (150. místo ze 180 hodnocených zemí podle Transparency International v roce 2022). Podnikání v Kambodži také značně komplikují složité byrokratické procesy, vysoké ceny elektrické energie a nedostatek kvalifikovaného personálu. Z hlediska teritoriálního rizika dle klasifikace OECD je Kambodža hodnocena stupněm 6 ze 7.

Kambodžský systém řešení sporů je obvykle založen na smířčím řízení a mediaci. Často jsou více zdůrazňovány povinnosti než práva. Tento tradiční přístup k řešení sporů má i nadále významný vliv na soudní řešení sporů u kambodžských soudů. Více podrobností viz [DFDL](#).

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Aktuální podmínky na webu [Velvyslanectví ČR v Phnompenhu](#).

Cestovní pas musí být platný min. 6 měsíců od vstupu do země.

Občané ČR dále potřebují vstupní vízum. Turistické vízum na 30 dní (s možností prodloužení o 1 měsíc) je až do 30. 6. 2024 možné získat po přeletu na všech mezinárodních letištích a na všech pozemních mezinárodních přechodech. K vyplněné žádosti je třeba doložit 2 fotografie (4x6cm). Poplatek 30 USD.

Od 1. 1. 2024 kambodžské úřady zahájily šestiměsíční zkušební provoz systému „e-Arrival Card“. Tato elektronická příletová karta nahrazuje papírové formuláře, které dosud byly vyžadovány při příjezdu k vyřízení imigračních formalit a zdravotních procedur, a její součástí je i vízový proces. Během zkušebního období mají cestující do Kambodži možnost vyplnit nový elektronický formulář nebo postaru využít dosavadní formuláře imigračních, celních a zdravotních informací v papírové podobě. Od 1. 7. 2024 má být schéma e-příjezdové karty oficiálně spuštěno v plném provozu a všichni cestující budou používat již jen elektronický formulář. Všichni budou povinni vyplnit „e-Arrival Card“, a to nejpozději do 7 dnů před svým příjezdem. Nový systém se týká i pracovních/obchodních víz.

Elektronický formulář naleznete [zde](#).

V případě ztráty cestovního dokladu je nutné obdržet výstupní vízum do náhradního cestovního dokladu (NCD) vystaveného Velvyslanectvím ČR v Phnompenhu. Toto výstupní vízum vydává proti poplatku Imigrační úřad Ministerstva vnitra Kambodže obvykle do 3 dnů. Daný úřad také provádí jakékoli změny víza v době jeho platnosti na území Kambodže. Praktické je mít z internetu přístupné naskenované fotokopie osobních dokladů, vč. letenek.

Cizinci mohou být cílem kapsářů a zlodějů, např. z kolem projíždějících motocyklů. V případě nouze je pro získání hotovosti možno využít husté sítě poboček Western Union.

V hlavním městě jsou nejčastějšími formami dopravy taxi nebo tuk-tuk, které lze objednat i pomocí el. aplikací (např. Grab či PassApp). V provinciích jsou využívány opět taxi, případně autobusy a minivany, které lze rezervovat např. na stránce [CamboTicket](#). Možnosti půjčení auta jsou omezené, navíc je potřeba kambodžský řidičský průkaz.

Obecně se nedoporučuje konzumovat kohoutkovou vodu a raději pít pouze vodu balenou.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

K práci v Kambodži je třeba mít platné pracovní/obchodní vízum a platné pracovní povolení. Pracovní/obchodní vízum je možné získat po příjezdu na všech mezinárodních letištích a na všech pozemních mezinárodních přechodech nebo na kterémkoliv zastupitelském úřadě Kambodžského království v zahraničí. Zaměstnavatel musí požádat o pracovní povolení pro své zahraniční zaměstnance na Odboru práce a sociálních věcí. V zájmu každého občana ČR, který v Kambodži pracuje, je sledovat jakékoliv změny a konzultovat je s příslušnými kambodžskými úřady.

Ve výrobním sektoru je zavedena minimální mzda, která v roce 2024 činí pro pracovníky ve zkušební době 202 USD a pro běžné zaměstnance 204 USD měsíčně. Povinné odvody zaměstnavatele do systému zdravotního a sociálního pojištění nejsou zavedeny a zahraničním pracovníkům se doporučuje sjednat službu vlastního zdravotního pojištění.

5.9 Veletrhy a akce

V Phnompenhu se každoročně pořádá několik významnějších veletrhů. Je nutno podotknout, že účast zahraničních vystavovatelů a rozsah veletrhů neodpovídá obvyklým měřítkům jiných východoasijských veletrhů. Přesto je účast na veletrhu při vážném zájmu o proniknutí na kambodžský trh potřebná.

Mezi nejvýznamější pravidelně pořádané veletrhy se řadí:

- 1 Agri Cambodia (Phnompenh) – zemědělství, zemědělské technologie, potravinářství a chovatelství
- 1 CamBuild (Phnompenh) – stavební průmysl, průmyslové a zemědělské technologie, energetika, vodohospodářství
- 1 Cambodia FoodPlus Expo, CamFood a CamHotel (Phnompenh) – potraviny a nápoje, cestovní ruch, hotelnictví
- 1 Cambodia Property Expo (Phnompenh) – veletrh nemovitostí
- 1 Cambodia Architect & Decor Expo (Phnompenh) – architektura, design, stavební materiály

Průběžně aktualizovaný a doplňovaný seznam veletrhů a výstav lze nalézt také [zde](#).

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Embassy of the Czech Republic

ICON Professional Building (5th floor)

216 Norodom Boulevard

Tonle Bassac 12301 Phnom Penh (odkaz [Google Maps](#))

tel.: +855 (0)23 726 623,

další kontakty [zde](#)

web: www.mzv.gov.cz/phnompenh

Z letiště na zastupitelský úřad je možné se dopravit pomocí taxi. Taxi lze objednat na letišti, případně je možné využít aplikace sdíleného taxi (napr. Grab či PassApp). Průměrná cena za taxi z letiště do centra města se zpravidla pohybuje okolo 20 USD.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- | Policie: 117
- | Hasiči: 118
- | Záchranka: 119

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 www.mzv.gov.cz/phnompenh – Velvyslanectví ČR v Phnompenhu, ekonomické novinky z teritoria
- 1 www.mfaic.gov.kh – Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce Kambodže
- 1 www.moc.gov.kh – Ministerstvo obchodu Kambodže
- 1 www.mef.gov.kh – Ministerstvo hospodářství a financí Kambodže
- 1 www.arrival.gov.kh – elektronická žádost o příjezdovou kartu, vč. víza (jediná oficiální stránka)
- 1 www.worldbank.org/en/country/cambodia – Světová banka v Kambodži
- 1 www.adb.org/countries/cambodia/main – Asijská rozvojová banka v Kambodži
- 1 www.ccc.org.kh – Kambodžská obchodní komora
- 1 www.cccdirectory.org – Adresář členů Kambodžské obchodní komory
- 1 www.eurocham-cambodia.org – Evropská obchodní komora EuroCham
- 1 www.cambodiainvestment.gov.kh – Rada pro rozvoj Kambodže (CDC)
- 1 www.b2b-cambodia.com – portál o podnikání v Kambodži
- 1 www.customs.gov.kh – Celní správa
- 1 www.pressocm.gov.kh – stránky kambodžské vlády
- 1 www.phnompenhpost.com – elektronická podoba deníku Phnom Penh Post
- 1 www.khmertimeskh.com – elektronická podoba deníku Khmer Times